

OSZTÁLYOZÁS		Tárgy	374.
Budapestre vonatkozó újságcikkek		Hely	1962
Szerző:	Az irodalmi színpadok		
Cím:	budapesti seregszemléje		
Forrás:	Népszabadság,	(Hely)	
	1962. apr. 14.	(Idő)	
		(Köt. v. füz.)	(Oldal)

Befejeződött a műkedvelő irodalmi színpadok budapesti bemutatósorozata. Tizenkilenc fővárosi csoport lépett fel ezekben a hetekben a szakemberek és a hűséges és lelkes hallgatóság előtt.

A budapesti előadások meglehetősen pontos helyzetképet adtak: a kép nagyon biztató, a kutató kérdésekre a mozgalom igennel válaszolt.

Másfél éve még nyugtalan figyelmzetéssel fordultak a népművelési szakemberek újságcikkek hasábjain, ankétokon, előadásokban a műkedvelő mozgalom részvevőihöz: a színjátszók beleragadtak a régi tradíciók sablonjaiba; a közönséget mind kevésbé érdekli az, amit eddig kaptak a műkedvelőktől, meg kell újítani a mozgalmat, s erre igen alkalmas az irodalmi műsorok, az irodalmi színpadok formája. S a mostani seregszemlén hét üzemi és egy vállalati csoport lépett fel — néhány, pl. a Beloiannisz, nem is irodalmi színpadként, hanem a mozgalom legfrissebben tört útjait járva, mint a régi nagy múltú színjátszó csoportok versszerető, üzemi műsorokban, munkásszállásokon szereplő *kisegyi*ttese.

A műsorkép változatos volt — bár még korántsem kielégítő. Költői estek ismeretterjesztő és szórakoztató, évfordulóra, ünnepségre készülő és kísérleti produkciók váltották egymást, s ki-kicsendült a műsorokból az ideai szemle alapelemje: „a békéért és a népek barátságáért”.

Főlőslegesen tartanók mind a tizenkilenc műsor részletes elemzését, csak az elvileg-gyakorlatilag jelentősebbek ismertetésére kerülhet itt sor.

A IX. kerületi KISZ műsorának címe: *A Ferencvárosban éltek!* Kötetlen beszélgetés egy klubhelyiség képkiallításán: ez volt a formája a gondos, szép válogatásnak. Nemcsak az egykor e városrészen lakók — például József Attila, Móricz Zsigmond műveit, de a Ferencvárosról szóló verseket és prózákat — például Bálint: *Látogatás az ismeretlen családnál*, Kosztolányi: *Üllői úti fák*, Bóka: *Gyáli út* — is ügyesen állította színpadra a társulat. Erdemük — sajnos, eléggé ritka jelenség volt e bemutatón —, hogy az élő magyar irodalom is szóhoz jutott a műsorokban.

Egységes stílusról, szép beszédkultúráról tett tanúságot a IV. kerületi KISZ és a XIII. kerületi József Attila Kultúrotthon szavalógárdája. Utóbbiak műsorukhoz ritkán hallható-látható, József Attilával kapcsolatos anyagokat is felkuttattak — s ez megérdemli, hogy itt megálljunk egy szóra.

Az irodalmi színpadoknak ma még kicsiny a közönsége. Tömeghatásról nemigen beszélhetünk, legfeljebb a nehezen elérhető helyek, tanyák, szállások esetében. Annál nagyobb a belső, a cso-

porton belüli lehetőség: felkutatni mindent, ami a kedves költőtől található, napról napra mélyebben érteni a költészetét — zenét keresni az összekötő szöveghez, megtalálni egy műsor méltó befejezését — mindez mindig minden szereplőt érdekel és igénybe vesz. Említsük mindjárt példának a *Petőfi Gimnázium*, a *Kossuth Gimnázium* jól összekovácsolódott együttesét — a mindig vitakész, szép beszédű, jó fülű lányokat és fiúkat, akik a régi harcos ifikre emlékeztető lelkesedéssel lobognak a művészetért, irodalomért. De nemcsak a középiskolásokot fűti a lelkesedés, és tegyük hozzá, a művészi színvonal iránti igényesség. A kettő szerencsésen egyesült például a II. kerületi KISZ-esek Puskin-műsorában: érdekesen és finoman ötvözték a színjátszást a pódiumművészet más műfajaival. A *Sztanyiszlavszkij Stúdió* nagy igényű, a XXII. kongresszus tiszteletére készített, itt-ott túlszűfolt és kissé morbid műsorából kiemelkedett Papp Lajos *Fekete lángok* című kamaratoriumának feldolgozása. Kitűnően használták a teret, a fényt, a szavalókörust — ez utóbbi műfajban a VIII. kerület fiataljai is jeleskedtek! —, egységesen, hatásosan, maradandóan, szinte sajátos értékeit felülmúlva tolmácsolták a művet.

A legérdekesebb kísérletre a SZOT Irodalmi Színpada vállalkozott *Aragón Befejezetlen regény* című önéletrajzi költeményének színpadra állításával. Korszerű, bensőséges versmondás, a modern, szocialista humanizmustól fűtött mondanivaló megérté-

se, tér- és hangbéli megjelenítése jellemezte a műsorukat, amely néhány kisebb hibától eltekintve, merész példamutatás lehet hivatásos irodalmi színpadainknak is.

Nem minden műsor volt ilyen megragadó. Akadt a bemutatón görcsös versmondás, naturalista díszlet, proletkultos felfogás is. Törvényyszerűen léptek fel a hibák minden olyan csoportnál, ahol nincs szakvezető. Ez egyébként a lezajlott előadások egyik fontos tanulsága: az irodalmi színpad műfaja szakmai felkészültséget, hozzáértést kíván, s nem elég csak az irodalomhoz, vagy csak a színpadhoz érteni, egyszerűre szükséges a kettő, és a harmadik ág, a zene ismerete, sőt, a pedagógiai érzék is.

Javíthatnának a csoportok műsoraik komor színzetén is. Sajnos, sokan ma sem hiszik el, hogy a vidám irodalom, könnyebb zene is lehet művészi; idegenkednek az effajta „lazítástól”, s ezzel nem tesznek jó szolgálatot saját tömegkulturális lehetőségeiknek.

Most a tájbemutatók többi álmásai — a miskolci, pécsi, kecskeméti seregszemlék — következnek, majd júniusban, az országos találkozó Budapesten. A találkozó jelmonda egy Martinov-idezet:

„Az emberiség dalra szomjasan
A lantra és a lírára tekint.”

A mi mai fiatalságunkról is — az irodalmi színpadok fesztiválja is bizonyítja — bátran elmondhatjuk ezt. Lelkesedésük, művészi igényességük megköveteli, hogy ezután még gondosabban figyeljük hangjukat, kezdő próbálkozásait és szépen beérvő sikereiket.